

## Розширений план лекцій з дисципліни «Історія України та української культури»

Лекційних годин - 30

Викладач - к.іст.н., доц. Мельник О.В.

### СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 1

**Змістовий модуль 1. Формування та історичне становлення національної державності**

**Тема 1. Вступ до курсу**

1. Поняття і ознаки української державності.
2. Еволюція уявлень про державність.
3. Формування державності на українських землях. Київська Русь.
4. Племенні союзи східних слов'ян. Початок Української держави
5. Розквіт та розпад України-Русі.

**Тема 2. Історичне становлення української державності.**

1. Галицько-Волинське князівство – продовжувач державницьких традицій Київської Русі.
2. Українська державність в умовах великого князівства Литовського та Речі Посполитої.
3. Хмельниччина (1648–1657 рр.). Утворення Української козацько-гетьманської держави.

**Тема 3. Період знищення української державності.**

1. Україна у часи руїни і гетьманства І. Мазепи.
2. Знищення української державності.
3. Національно-державницька думка в період перебування України під владою російської та австро-угорської імперій.

**Тема 4. Національна державницька думка на початку ХХ ст..**

1. Україна на початку ХХ ст.
2. Загальнонаціональний визвольний рух в Україні. Відновлення державності українського народу (1917–1921 рр.).
3. Україна в умовах більшовицького тоталітарного режиму (1921–1939 рр.).
4. Західноукраїнські землі у складі іноземних держав.

**Тема 5. Україна в роки другої світової війни.**

1. Початок Другої світової війни. Об'єднання українських земель.
2. Напад фашистської Німеччини на СРСР та окупація України. Акт відновлення Української держави.
3. Рух Опору українського народу проти іноземної окупації.
4. Внесок народу України у перемогу над фашизмом.

**Змістовий модуль 2. Національно-визвольний рух та утворення української держави**

**Тема 6. Національно-визвольний рух в Україні.**

1. Народне господарство України після закінчення Другої світової війни.
2. Національно-визвольний рух в роки повоєнного сталінського режиму.
3. Лібералізація суспільного життя в Україні після смерті Й.В. Сталіна та її згортання.
4. Зародження та розвиток українського руху опору тоталітарній комуністичній системі .
5. Національно-визвольний рух на рубежі 1980–1990-х років. Передумови проголошення незалежної Української держави

**Тема 7. Утворення української держави та її розбудова на сучасному етапі.**

1. Проголошення незалежності Української держави та її міжнародне визнання (1991–2007 рр.).
2. Розбудова державності України (1994–2004 рр.).
3. Діяльність Української держави на світовій арені (1995–2005).
4. Розбудова державності України на сучасному етапі

### СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 2

**Змістовий модуль 3. Формування національної культури**

**Тема 8. Основні поняття культури та методи культурології.**

1. Слово «культура» у повсякденному житті.
2. Культура навколо нас і культура внутрішня.
3. Культурологія – наука про культуру.

4. Картина світу.

5. Основні методи досліджень в культурології: діахронний метод, синхронний метод, порівняльний аналіз та інш.

#### **Тема 9. Культура та інформаційна система.**

1. Поняття складної системи. Роль елементів і зв'язків в системі культури на прикладі артефакту періоду Київської Русі. Поняття синкретизму.

2. Культура як світ смислів.

3. Культура як світ знаків і символів.

4. Українська символіка.

#### **Тема 10. Мова – конструктивний елемент культури.**

1. Поняття мови. Зв'язок між свідомістю і мовою.

2. Види мов: природні, штучні, частково штучні.

3. Природні мови. Ментальність. Культура.

4. Міф як універсальний

#### **Тема 11. Казка, гра і ритуал як складові української культури.**

1. Визначення казки. Класифікація казок. Казка вийшла з міфу.

2. Казка як культурний код (відгуки тотемічних міфів, древніх ритуалів ініціації, священного шлюбу і т.ін).

3. Авторська казка. Казка у сучасній українській культурі.

#### **Тема 12. Взаємний вплив різних культур.**

1. Порівняльний аналіз крито-мікенської і трипільської культур.

2. Міжкультурні зв'язки Древньої Греції і Північного Причорномор'я.

3. Вплив культури Київської Русі на середньовічну Європу.

4. Стан європейської культури доби Середньовіччя.

5. Стан Київської Русі. Політичні, торгові, культурні зв'язки.

### **Змістовий модуль 4. Національно-культурне відродження в Україні**

#### **Тема 13. Культура періоду становлення української народності (XIV – початку XVI ст.).**

1. Особливості соціокультурної ситуації в Україні у польсько-литовську добу.

2. Етнокультурні процеси в Україні.

3. Усна народна творчість.

#### **Тема 14. Український Ренесанс, Бароко та доба Просвітництва на ниві духовної культури (XVI – XVIII ст.).**

1. Український Ренесанс у духовній культурі, його особливості.

2. Розвиток освіти та наукових знань в Україні. Культурно-просвітницька діяльність братських шкіл.

3. Музична культура і театральне мистецтво України епохи Ренесансу.

4. Культура Козацької держави та її самобутні риси. Розвиток освіти і наукових знань.

5. Культурно-просвітницька діяльність Києво-Могилянської академії.

6. Українське бароко в літературі, архітектурі та образотворчому мистецтві.

#### **Тема 15. Національно-культурне відродження в Україні кінця XVIII – початок XXI століття.**

1. Український романтизм. Генеза та періодизація національно-культурного відродження в Україні.

2. Суспільно-політична діяльність Кирило-Мефодіївського братства.

3. Національно-культурне відродження в Галичині XIX ст.

4. Модерністський період національно-культурного відродження, його характерні риси й ознаки.

5. Основні чинники, тенденції та риси сучасної української культури.